(39) بەشی خواردنەوەکان

(1) حەرام کردنی ئارەق

1208ـ عَنِ ابْنِ عُمَرَ (t) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (e): ((كُلُّ مُسْكِرٍ خَمْرٌ، وَكُلُّ خمرٍ حَرَامٌ)).

(إبـن عمـر) (y) دەڵـێ: پێغەمبـەری خـوا (e) فـەرمووی: ((هــەموو سەرخۆشکەرێ مەیە، هەموو (مەیە) کیش حەرامە)).

1209ـ عَنْ عَلِيّ بن أبي طالب –(t)– قَالَ: كَانَتْ لِي شَارِفٌ مِنْ نَصِيبِي مِنَ الْمَغْنَمِ يَوْمَ بَدْرٍ، وَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ (e) أَعْطَانِي شَارِفًا مِنَ الْخُمُسِ يَوْمَئِذٍ، فَلَمَّا أَرَدْتُ أَنْ أَبْتَنِيَ بِفَاطِمَةَ بِنْتِ رَسُولِ اللَّهِ (e) وَاعَدْتُ رَجُلًا صَوَّاغًا مِنْ بَنِي قَيْنُقَاعَ يَرْتَحِلُ مَعِيَ، فَنَأْتِي بِإِذْخِرٍ أَرَدْتُ أَنْ أَبِيعَهُ مِنَ الصَّوَّاغِينَ، فَأَسْتَعِينَ بِهِ فِي وَلِيمَةِ عُرْسِي، فَبَيْنَا أَنَا أَجْمَعُ لِشَارِفَيَّ مَتَاعًا مِنَ الْأَقْتَابِ وَالْغَرَائِرِ وَالْحِبَالِ، وَشَارِفَايَ مُنَاخَانِ إِلَى جَنْبِ حُجْرَةِ رَجُلٍ مِنَ الْأَنْصَارِ، وَرَجَعْتُ حِينَ جَمَعْتُ مَا جَمَعْتُ فَإِذَا شَارِفَايَ قَدِ اجْتُبَّتْ أَسْنِمَتُهُمَا، وَبُقِرَتْ خَوَاصِرُهُمَا وَأُخِذَ مِنْ أَكْبَادِهِمَا، فَلَمْ أَمْلِكْ عَيْنَيَّ حِينَ رَأَيْتُ ذَلِكَ الْمَنْظَرَ مِنْهُمَا، قُلْتُ: مَنْ فَعَلَ هَذَا؟ قَالُوا: فَعَلَهُ حَمْزَةُ بْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ، وَهُوَ فِي هَذَا الْبَيْتِ فِي شَرْبٍ مِنَ الْأَنْصَارِ، غَنَّتْهُ قَيْنَةٌ وَأَصْحَابَهُ، فَقَالَتْ فِي غِنَائِهَا: أَلَا يَا حَمْزُ لِلشُّرُفِ النِّوَاءِ، فَقَامَ حَمْزَةُ بِالسَّيْفِ فَاجْتَبَّ أَسْنِمَتَهُمَا، وَبَقَرَ خَوَاصِرَهُمَا فَأَخَذَ مِنْ أَكْبَادِهِمَا. فَقَالَ عَلِيٌّ (t): فَانْطَلَقْتُ حَتَّى أَدْخُلَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ (e) وَعِنْدَهُ زَيْدُ بْنُ حَارِثَةَ، قَالَ: فَعَرَفَ رَسُولُ اللَّهِ (e) فِي وَجْهِيَ الَّذِي لَقِيتُ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ (e): ((مَا لَكَ)). قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، وَاللَّهِ مَا رَأَيْتُ كَالْيَوْمِ قَطُّ، عَدَا حَمْزَةُ عَلَى نَاقَتَيَّ فَاجْتَبَّ أَسْنِمَتَهُمَا وَبَقَرَ خَوَاصِرَهُمَا، وَهَا هُوَ ذَا فِي بَيْتٍ مَعَهُ شَرْبٌ. قَالَ: فَدَعَا رَسُولُ اللَّهِ (e) بِرِدَائِهِ فَارْتَدَاهُ ثُمَّ انْطَلَقَ يَمْشِي، وَاتَّبَعْتُهُ أَنَا وَزَيْدُ بْنُ حَارِثَةَ حَتَّى جَاءَ الْبَابَ الَّذِي فِيهِ حَمْزَةُ، فَاسْتَأْذَنَ فَأَذِنُوا لَهُ، فَإِذَا هُمْ شَرْبٌ، فَطَفِقَ رَسُولُ اللَّهِ (e) يَلُومُ حَمْزَةَ فِيمَا فَعَلَ فَإِذَا حَمْزَةُ مُحْمَرَّةٌ عَيْنَاهُ، فَنَظَرَ حَمْزَةُ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ (e)، ثُمَّ صَعَّدَ النَّظَرَ إِلَى رُكْبَتَيْهِ، ثُمَّ صَعَّدَ النَّظَرَ فَنَظَرَ إِلَى سُرَّتِهِ، ثُمَّ صَعَّدَ النَّظَرَ فَنَظَرَ إِلَى وَجْهِهِ، فَقَالَ حَمْزَةُ: وَهَلْ أَنْتُمْ إِلَّا عَبِيدٌ لِأَبِي؟ فَعَرَفَ رَسُولُ اللَّهِ (e) أَنَّهُ ثَمِلٌ، فَنَكَصَ رَسُولُ اللَّهِ (e) عَلَى عَقِبَيْهِ الْقَهْقَرَى، وَخَرَجَ وَخَرَجْنَا مَعَهُ. [البخاري/ الخمس/ 2925]

(علـی) كـوڕی (أبـو طالـب) (t) دەڵـێ: حوشـترێكی پـیرم هـەبوو كـە لـە
ـەستكەوتی جـەنگی بـدر بـەرم كـەوتبوو، هـەر لـەو ڕۆژەدا پێغەمبـەری خـوایش
(e) حوشترێكی پیری تری پێدام لە پێنج یەك كاتێ كە ویستم (فاطمة)ی كچی
ێغەمبــەری خــوا (e) بگوێزمــەوە، بــەڵێنم دابــوو بــە پیــاوێكی زەرەنگــەر
ـەجوولەكەی (بنی قینقاع) كەلەگەڵمدا بێت و، گیای (اذخر)[1] بهێنین بیفرۆشم
ـە زەرەنگەرەكان تا بیكەمە خەرجی خوانی شاییەكەم، لە كاتێكدا كە سەرقاڵی
كۆكردنـەوەی جلـی سەرپـشتی حوشـترەكانم و كوڵ و بار و گوریـسەكانم بـووم،
ـوو حوشترەكەشــم چــۆكیان دادابــوو بــە تەنیــشت مــاڵی پیاوێكــەوە لــە
ـارمەتیـدەران، لـە دوای كۆكردنـەوەی ئـەوەی بـۆم كۆكرایـەوە گەڕامـەوە سـەیرم
ـرد كۆپــارەی هــەردوو حوشـترەكەم بـڕاون، سـكیان هەڵـدڕاوە و لەجگـەری
ـەردووكیان بڕاوە، هەر كە ئەو دیمەنـەم بە هەردووكیانـەوە بینـی ئیتر هـەردوو
چاوم پەڕینـە تـەوقی سـەرم، وتم: كـێ ئـەوەی كـردووە؟ وتیـان: (حمـزة) كـوڕی
(عبد المطلب)كردویەتی. ئێستە ئەو لەوماڵەدایە لە ناو كۆمـەڵێ ئارەق خۆری
ـصاردا. ئـافرەتێكی گـۆرانی بێـژ گـۆرانی دەوت بـۆ خـۆی و هاوەڵـەكانی، لـە
ۆرانیەكانیـدا دەیـوت: ئـەها ئـەی (حمـزە) بـۆ ئـەو حوشـترە قەڵەوانـە، ئینجـا
(حمــزة) بــە شمــشێرەكەیەوە هەســتا و كۆپــارەی هــەردووكیانی بــڕی، ســكی
ـەڵدڕین و لە جگەرەكانیانی برد، علی (t) دەڵێ: بەپڕتاو ڕۆیشتم تا چوومە
خزمەتی پێغەمبەری خوا (e) كە (زیـد) كوڕی (حارثـة)ی لـەلابوو، پێغەمبـەری
خـوا (e) بـە ڕوخسارمدا گـورج زانـی كـە چیم تووش بـووە، پێغەمبـەری خـوا
(e) فـەرمووی: ((چیتە)) عـەرزم كـرد: ئـەی پێغەمبـەری خـوا (e) سوێند بـێ
ـــەخوا هــــەرگیز ڕۆژی وەك ئــــەمڕۆم نــــەدیوە، (حمــــزة) داویــــەتی بەســــەر
حوشـترەكانمداو كۆپـارەی هـەردووكیانی بڕیـوە و سـكی هەڵـدڕیون، ئائـەوەتا
ـەماڵێكدایـەو ئارەق خۆرانی لەگەڵدایە، پێغەمبـەری خوا (e) داوای عەباكـەی
ـردو كردیــە بــەری و بــەپرتاو ڕۆیــشت، مــن و (زیــد) كــوڕی (حارثــە)یــش
ـەشوێنیەوە بووین تا گەیشتە دەرگای ئەو ماڵەی كە (حمزة)ی تێدابوو، داوای
ۆڵەتی كرد و مۆڵـەتیان دا، ئـەوان لـە خواردنـەوەدا بوون پێغەمبـەری خـوا (e)

---

[1] اذخر: جۆرە گیایەكە كەئاگری پێ دەكرێتەوە.

کەوتە سەرزەنشت کردنی (حمزة) لەوەی کە کردبووی، (حمزة) هەردووچاوی سور هەڵگەڕابوون، (حمزة) کەوتە سەیرکردنی پێغەمبەری خوا (e) پاشان چاوی هەڵبڕی بۆ هەردوو ئەژنۆی موبارەکی، پاشان چاوی بەرزکردەوە و سەیری ناوکی کرد، دواتر چاوی هەڵبڕی و کەوتە سەیرکردنی ڕوخساری وبارەکی پێغەمبەر، ئینجا (حمزة) وتی: ئەی ئێوە کۆیلەی باوکم نین؟ ێغەمبەری خوا (e) زانی کە سەرخۆشە، گەڕایەوە دواوە و پشتی هەڵکرد و چووە دەرەوە و ئێمەش لەگەڵیدا چووینە دەرەوە.

(2) هەموو سەرخۆشکەرێ حەرامە

1210ـ عَنْ جَابِرٍ (t): أَنَّ رَجُلًا قَدِمَ مِنْ جَيْشَانَ –وَجَيْشَانُ مِنَ الْيَمَنِ– سَأَلَ النَّبِيَّ (e) عَنْ شَرَابٍ يَشْرَبُونَهُ بِأَرْضِهِمْ مِنَ الذُّرَةِ، يُقَالُ لَهُ: الْمِزْرُ، فَقَالَ لنَّبِيُّ (e): ((أَوَ مُسْكِرٌ هُوَ)). قَالَ: نَعَمْ، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (e): ((كُلُّ مُسْكِرٍ حَرَامٌ، إِنَّ عَلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ عَهْدًا لِمَنْ يَشْرَبُ الْمُسْكِرَ أَنْ يَسْقِيَهُ مِنْ طِينَةِ لْخَبَالِ)). قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ وَمَا طِينَةُ الْخَبَالِ؟ قَالَ: ((عَرَقُ أَهْلِ النَّارِ، أَوْ: صَارَةُ أَهْلِ النَّارِ)).

(جابر) (t) دەڵێ: پیاوێك لە (جَیشان)ەوە هات –(جَیشان)لەیەمەنە– رسیاری لە پێغەمبەر (e) کرد لەبارەی خواردنەوەیەکەوە کەلە خاکی خۆیاندا ەیخۆنەوە و لە گەنمەشامی دروست دەکرا، پێی دەوترا: (المزر)، پێغەمبەر e) فەرمووی: ((ئایا سەرخۆشکەرە؟)). وتی: بەڵێ. پێغەمبەری خوا (e) ەرمووی: (هەموو سەرخۆشکەرێ حەرامە، خوا بەڵێنێکی هەیە بۆ ئەو کەسەی کە سەرخۆشکەر دەخواتەوە تێری بکات لە قوڕی (الخَّبال))) وتیان ئەی ێغەمبەری خوا قوڕی (خّبال) چىیە؟ فەرمووی: ((ئارەقی خەڵکی نێو دۆزەخ، ان کیم و زوخاوی خەڵکی نێو دۆزەخ)).

(3) هەر خواردنەوەیەك مرۆڤ سەرخۆش بکات حەرامە

1211ـ عَنْ عَائِشَةَ (y) قَالَتْ: سُئِلَ رَسُولُ اللَّهِ (e) عَنِ الْبِتْعِ؟ فَقَالَ: ((كُلُّ شَرَابٍ أَسْكَرَ فَهُوَ حَرَامٌ)). [البخاري/ الأشربة/ 5263]

(عائشة) (y) دەڵێ: پرسیار لە پێغەمبەری خوا (e) کرا لەبارەی ئارەقی ەنگوینەوە؟ پێغەمبەری خوا (e) فەرمووی: ((هەر خواردنەوەیەك مرۆڤ سەرخۆش بکات ئەوە حەرامە)).

(4) ئەوەی لە دونیادا ئارەق بخواتەوە لە ڕۆژی دواییدا نایخواتەوە مەگەر تەوبە بکات

1212ـ عَنِ ابْنِ عُمَرَ (t): أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (e) قَالَ: ((مَنْ شَرِبَ الْخَمْرَ فِي لدُّنْيَا لَمْ يَشْرَبْهَا فِي الْآخِرَةِ، إِلَّا أَنْ يَتُوبَ)). [البخاري/ أول كتاب الأشربة: 5253]

(أبن عمر) (y) دەڵێ: پێغەمبەری خوا (e) فەرمووی: ((ئەو کەسەی کە لە ونیادا ئارەق بخواتەوە ئەوا لە ڕۆژی دواییدا نایخواتەوە، مەگەر پەشیمان ببێتەوە)).

(5) ئارەقی خورما و ترێ

1213ـ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (t) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (e): ((الْخَمْرُ مِنْ هَاتَيْنِ لشَّجَرَتَيْنِ: النَّخْلَةِ وَالْعِنَبَةِ)).

(أبو هريرة) (t) دەڵێ: لە پێغەمبەری خوام (e) بیستووە دەیفەرموو: (ئارەق لەو دوو درەختەیە: درەختی خورما و درەختی ترێ)).

(6) ئارەق لە خورمای کاڵ و خورمای گەییو

1214ـ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ (t) قَالَ: كُنْتُ أَسْقِي أَبَا طَلْحَةَ وَأَبَا دُجَانَةَ وَمُعَاذَ نَ جَبَلٍ (y)، فِي رَهْطٍ مِنَ الْأَنْصَارِ، فَدَخَلَ عَلَيْنَا دَاخِلٌ فَقَالَ: حَدَثَ خَبَرٌ، نَزَلَ حْرِيمُ الْخَمْرِ، فَأَكْفَأْنَاهَا يَوْمَئِذٍ، وَإِنَّهَا لَخَلِيطُ الْبُسْرِ وَالتَّمْرِ. قَالَ قَتَادَةُ: وَقَالَ نَسُ بْنُ مَالِكٍ: لَقَدْ حُرِّمَتِ الْخَمْرُ وَكَانَتْ عَامَّةُ خُمُورِهِمْ يَوْمَئِذٍ خَلِيطَ الْبُسْرِ التَّمْرِ. [البخاري/ الأشربة/ 5260– 5262]

(أنس) کوڕی (مالك) (t) دەڵێ: ئارەقم دەدا بە (أبو طلحة) و((أبو دجانة) و معاذ کوڕی جبل) (y) لەناو دەستەیەك لە یارمەتیدەراندا، لەناکاودا یەکێ اتە ناویان و وتی: ڕوداوێکی چاك ڕوویدا، حەرامکردنی ئارەق دابەزی، هەر ەو ساتەدا ڕژاندمانە سەرزەوی، کە تێکەڵەیە لەفەریکەخورماو خورما بوو، قتادة) و (أنس) کوڕی (مالك) وتیان: لە ڕاستیدا ئارەق حەرام کرا، کە لەو ۆژەدا ئارەقەکەیان بە گشتی تێکەڵەی فەریکە خورما و خورما بوو.

(7) ئارەق لە پێنج شتە

1215ـ عَنِ ابْنِ عُمَرَ (t) قَالَ: خَطَبَ عُمَرُ (t) عَلَى مِنْبَرِ رَسُولِ اللَّهِ (e)، حَمِدَ اللَّهَ وَأَثْنَى عَلَيْهِ، ثُمَّ قَالَ: أَمَّا بَعْدُ، أَلَا وَإِنَّ الْخَمْرَ نَزَلَ تَحْرِيمُهَا يَوْمَ نَزَلَ

هِيَ مِنْ خَمْسَةِ أَشْيَاءَ: مِنَ الْحِنْطَةِ، وَالشَّعِيرِ، وَالتَّمْرِ، وَالزَّبِيبِ، وَالْعَسَلِ، وَالْخَمْرُ ا خَامَرَ الْعَقْلَ، وَثَلَاثَةُ أَشْيَاءَ وَدِدْتُ –أَيُّهَا النَّاسُ– أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (e) كَانَ عَهِدَ لَيْنَا فِيهَا: الْجَدُّ، وَالْكَلَالَةُ، وَأَبْوَابٌ مِنْ أَبْوَابِ الرِّبَا. [البخاري/ الاشربة/ 5266]

(أبن عمر) (y) دەڵێ: عمر (t) لەسەر دوانگەی پێغەمبەری خوا (e) تاری داو، سوپاس و ستایشی خوای كرد، پاشان وتی: بزانن كە كاتێ حەرام كردنی ئارەق دابەزی، لە ڕۆژی دابەزینیدا لە پێنج شت دروست دەكرا: لە گەنمو، لە جۆو خورماو، لە مێوژ و، لە هەنگوین، ئارەقیش ئەوەیە كەعەقڵ نێكدەدات –ئەی خەڵكینە– خۆزگایە پێغەمبەری خوا سێ شتی بە تەواوی بۆ وون دەكردینەوە:

1) بەشی باپیر لە میراتیدا

2)(الكلالة) میراتی كەسێ بمرێ و باوك و منداڵی لەدوا بەجێنەمابێ.

3)چەند بەشێك لە بەشەكانی سوو.

(8) ڕێگری لە تێكەڵ كردنی مێوژو و خورما بۆ خواردنەوە

1216ـ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الْأَنْصَارِيِّ (t) عَنْ رَسُولِ اللَّهِ (e): أَنَّهُ نَهَى نْ يُنْبَذَ التَّمْرُ وَالزَّبِيبُ جَمِيعًا، وَنَهَى أَنْ يُنْبَذَ الرُّطَبُ وَالْبُسْرُ جَمِيعًا. [بخاري/ لأشربة/ 5279]

(جابر) كوری (عبدالله الانصاري) (t) دەڵێ: پێغەمبەری خوا (e): ێگری كردووە كە مێوژو و خورما تێكەڵ بەیەك بكرێن بۆ خواردنەوە، هەروەها ێگری كردووە كە خورمای تەڕ و بەرسیلەی خورما تێكەڵ بەیەك بكرێن بۆ خواردنەوە.

1217ـ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ (t) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (e): ((مَنْ شَرِبَ لنَّبِيذَ مِنْكُمْ فَلْيَشْرَبْهُ زَبِيبًا فَرْدًا، أَوْ تَمْرًا فَرْدًا، أَوْ بُسْرًا فَرْدًا)).

(ابو سعيد) (t) دەڵێ: پێغەمبەری خوا(e) فەرمووی: هەركەسێكتان خواردنەوەی خواردەوە، باخواردنەوەی مێژوی تەنها، یان خورمای تەنها، یان ەریكە خورمای تەنها بخواتەوە)).

(9) ڕێگری لەدروستكردنی خواردنەوە لەناو كوولەكەو دەفری قیردراودا

1218ـ عَنْ زَاذَانُ قَالَ: قُلْتُ لِابْنِ عُمَرَ (t): حَدِّثْنِي بِمَا نَهَى عَنْهُ النَّبِيُّ (e) ِنَ الْأَشْرِبَةِ بِلُغَتِكَ، وَفَسِّرْهُ لِي بِلُغَتِنَا، فَإِنَّ لَكُمْ لُغَةً سِوَى لُغَتِنَا. فَقَالَ: نَهَى

[1O]Comment: ئەم حەدیپە كوردی نیە.

رَسُولُ اللَّه (e) عَنِ الْحَنْتَمِ وَهِيَ الْجَرَّةُ، وَعَنِ الدُّبَّاءِ وَهِيَ الْقَرْعَةُ، وَعَنِ الْمُزَفَّتِ وَهُوَ الْمُقَيَّرُ، وَعَنِ النَّقِيرِ وَهِيَ النَّخْلَةُ تُنْسَحُ نَسْحًا وَتُنْقَرُ نَقْرًا، وَأَمَرَ أَنْ يُنْتَبَذَ فِي الْأَسْقِيَةِ.

(زازان) (t) دەڵێ: بە(ابن عمر)م (t) وت: بەزمانی خۆت ئەو دەفرانەم پێ بڵێ کەپێغەمبەر(e) ڕێگریی کردووە خواردنەوەیان تێدا بخورێتەوە، پاشتر بەزمانی خۆمان بۆم ڕاڤە بکە، چونکە ئێوە زمانێکتان هەیە جیا لەزمانی ئێمە، (ابن عمر) وتی: پێغەمبەری خوا(e) ڕێگریی کردووە لە[خواردنەوە] لەگۆزەی سەوزدا، لەناو کوولەکە هەڵکۆڵراوی وشکدا، هەروەها لەدەفرێکدا کەبەقیر ساڵەدرابێت، هەروەها لە(نەقیر) کەدارخورمایە کەدەکرێ بەقەم [جگە لەوانە] ئیتر فەرمانی پێداوین لەهەموو دەفرێکی تردا خواردنەوە دروست بکەین.

(10) خواردنەوە دروستکردن لەدۆڵی بەردیندا

Comment[2O]: ئەم حەدیپە کوردی نیە.

1219ـ عَنْ جَابِرٍ (t) قَالَ: كَانَ يُنْتَبَذُ لِرَسُولِ اللَّه (e) فِي سِقَاءٍ، فَإِذَا لَمْ يَجِدُوا سِقَاءً نُبِذَ لَهُ فِي تَوْرٍ مِنْ حِجَارَةٍ، فَقَالَ بَعْضُ الْقَوْمِ –وَأَنَا أَسْمَعُ– لِأَبِي الزُّبَيْرِ: مِنْ بِرَامٍ؟ قَالَ: مِنْ بِرَامٍ.

(جابر) کوڕی (عبدالله) (y) دەڵێ: لە کوندەی پێست دا خواردنەوە دروست دەکرا بۆ پێغەمبەری خوا (e) ، ئەگەر کوندەکەیان دەست نەکەوتایە لە دۆڵی بەردیندا خواردنەوەی بۆ دروست دەکرا –گوێم لێبوو– هەندێ کەس وتیان بە (أبو زبیر) هی بەرد؟ وتی: بەڵێهی بەرد؟

(11) مۆڵەتی دروستکردنی خواردنەوە لە هەموو دەفرێکدا، ڕێگری لە هەموو سەرخۆشکەرێ

1220ـ عَنِ ابْنِ بُرَيْدَةَ (t): أَنَّ رَسُولَ اللَّه (e) قَالَ: ((نَهَيْتُكُمْ عَنِ الظُّرُوفِ، وَإِنَّ الظُّرُوفَ –أَوْ ظَرْفًا– لَا يُحِلُّ شَيْئًا وَلَا يُحَرِّمُهُ، وَكُلُّ مُسْكِرٍ حَرَامٌ)).

(بریدة) (t) دەڵێ: پێغەمبەری خوا (e) فەرمووی: ((ڕێگریم کردوون لە (بەکارهێنانی) دەفرەکان، لە ڕاستیدا دەفرەکان –یان دەفر– نەهیچ شتێ حەڵاڵ دەکا و نەحەرامیشی دەکات، بەڵکو هەموو سەرخۆشکەرێ حەرامە)).

(12) مۆڵەتی دروست کردنی خواردنەوە لە گۆزەی قیر نەدراودا

1121ـ عَنْ عَبْدِ اللَّه بْنِ عَمْرٍو (t) قَالَ: لَمَّا نَهَى رَسُولُ اللَّه (e) عَنِ النَّبِيذِ ـِي الْأَوْعِيَةِ، قَالُوا: لَيْسَ كُلُّ النَّاسِ يَجِدُ، فَأَرْخَصَ لَهُمْ فِي الْجَرِّ غَيْرِ الْمُزَفَّتِ.

(عبدالله) کوڕی (عمرو) (y) دەڵێ: کاتێ کە پێغەمبەری خوا (e) ڕێگری ـکرد لە خواردنەوە لە دەفرەکاندا، وتیان: هەموو کەسێ دەفری پێستی دەست ـاکەوێت، ئینجا مۆڵەتی پێدان دروستی بکەن لەناو گۆزەی قیر نەدراودا.

(13) ماوەی مانەوەی خواردنەوەی دروستکراو

1222ـ عَنْ ابْنَ عَبَّاسٍ (t) قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّه (e) يُنْتَبَذُ لَهُ أَوَّلَ اللَّيْلِ، ـَيَشْرَبُهُ إِذَا أَصْبَحَ يَوْمَهُ ذَلِكَ، وَاللَّيْلَةَ الَّتِي تَجِيءُ وَالْغَدَ وَاللَّيْلَةَ الْأُخْرَى، وَالْغَدَ ـلَى الْعَصْرِ. فَإِنْ بَقِيَ شَيْءٌ سَقَاهُ الْخَادِمَ، أَوْ أَمَرَ بِهِ فَصُبَّ.

(أبن عباس) (y) دەڵێ: لەسەرەتای شەوەوە خواردنەوە دروست کراوە بۆ ـپێغەمبەری خوا (e) کەرۆژی لێدەبوەوە لێی دەخواردەوە، رۆژی دوای ئەوە ـلێی دەخواردەوە، شەوی دووەمیش شەوی سێیەمیش، سێیەم ڕۆژیش هەتا ـکاتی عەسر، جا ئەگەر شتێکی لێبمایەتەوە دەیدابە کارگوزارەکەی ، یان ـفەرمانی دەدا بە ڕژاندنی.

1223ـ عَنْ عَائِشَةَ (y) قَالَتْ: كُنَّا نَنْبِذُ لِرَسُولِ اللَّه (e) فِي سِقَاءٍ يُوكَى ـعْلَاهُ، وَلَهُ عَزْلَاءُ، نَنْبِذُهُ غُدْوَةً فَيَشْرَبُهُ عِشَاءً، وَنَنْبِذُهُ عِشَاءً فَيَشْرَبُهُ غُدْوَةً.

(عائشة) (t) دەڵێ: خواردنەوەمان بۆ پێغەمبەری خوا (e) ئامادە دەکرد ـلەناو جەوەندەیەکدا کە لەسەرەوە دەمەکەی دەبەسترا و، لەخوارەوە کونی ـوردی تێدابوو، بەیانیان بۆمان دەکرد و ئێواران دەیخواردەوە و، ئێواران بۆمان ـدەکرد و بەیانیان دەیخواردەوە.

(14) ئارەق کردن بە سرکە

1224ـ عَنْ أَنَسٍ (t): أَنَّ النَّبِيَّ (e) سُئِلَ عَنِ الْخَمْرِ تُتَّخَذُ خَلًّا؟ فَقَالَ: ((لَا)).

(أنس) (t) دەڵێ: دەربارەی ئارەق شتی تێبکرێ و بکرێت بە سرکە، ـپرسیار کرا لە پێغەمبەری خوا (e) فەرمووی: ((نەخێر)).

(15) چارەسەركردن بەئارەق

1225ـ عَنْ وَائِلٍ الْحَضْرَمِيِّ: أَنَّ طَارِقَ بْنَ سُوَيْدٍ الْجُعْفِيَّ (t): سَأَلَ النَّبِيَّ (e) عَنِ الْخَمْرِ، فَنَهَاهُ –أَوْ كَرِهَ– أَنْ يَصْنَعَهَا، فَقَالَ: إِنَّمَا أَصْنَعُهَا لِلدَّوَاءِ، فَقَالَ: ((إِنَّهُ لَيْسَ بِدَوَاءٍ وَلَكِنَّهُ دَاءٌ)).

(وائل الحضرمي) دەڵێ: (طارق) كوڕی (سوید الجعفي)(t): لەبارەی ئارەقەوە پرسیاری كرد لە پێغەمبەر (e)، ڕێگری كرد –یان پێی ناخۆش بوو– كە دروستی بكات، وتی: بە مەبەستی دەرمان دروستی دەكەم، فەرمووی: ((ئارەق دەرمان نیە بەڵكو دەردە)).

(16) داپۆشینی دەفر

1226ـ عَنْ أَبِي حُمَيْدٍ السَّاعِدِيُّ (t) قَالَ: أَتَيْتُ النَّبِيَّ (e) بِقَدَحِ لَبَنٍ مِنَ النَّقِيعِ لَيْسَ مُخَمَّرًا، فَقَالَ: ((أَلَّا خَمَّرْتَهُ، وَلَوْ تَعْرُضُ عَلَيْهِ عُودًا)). قَالَ أَبُو حُمَيْدٍ: إِنَّمَا أُمِرَ بِالْأَسْقِيَةِ أَنْ تُوكَأَ لَيْلًا، وَبِالْأَبْوَابِ أَنْ تُغْلَقَ لَيْلًا. [البخاري/ الاشربة/ 5283]

(أبو حمید الساعدي) (t) دەڵێ: لە (بقیع)ەوە جامێ شیرم هێنا بۆ پێغەمبەر (e) كە سەری دانەپۆشرابوو، فەرمووی: ((بادات پۆشیایە، ئەگەر چیلكەیەكیشت بخستایە بەسەریدا هەرباش بوو)) أبوحمید وتی: لە ڕاستیدا ئێمە فەرمانمان پێدرابوو كە بەشەودا دەمی كوندە ببەستین و دەرگاكانیش داخەین.

(17) دەفرەكان داپۆشن و دەمی كوندە ببەستن

1227ـ عَنْ جَابِرَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ (t) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (e): ((إِذَا كَانَ جُنْحُ اللَّيْلِ –أَوْ أَمْسَيْتُمْ– فَكُفُّوا صِبْيَانَكُمْ، فَإِنَّ الشَّيْطَانَ يَنْتَشِرُ حِينَئِذٍ، فَإِذَا ذَهَبَ سَاعَةٌ مِنَ اللَّيْلِ فَخَلُّوهُمْ، وَأَغْلِقُوا الْأَبْوَابَ، وَاذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ، فَإِنَّ الشَّيْطَانَ لا يَفْتَحُ بَابًا مُغْلَقًا، وَأَوْكُوا قِرَبَكُمْ وَاذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ، وَخَمِّرُوا آنِيَتَكُمْ وَاذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ، وَلَوْ أَنْ تَعْرُضُوا عَلَيْهَا شَيْئًا، وَأَطْفِئُوا مَصَابِيحَكُمْ)). [البخاري/ بدء الخلق/ 3106]

(جابر) كوڕی (عبدالله) (y) دەڵێ: پێغەمبەری خوا (e) فەرمووی: ((ئەگەر تاریكایی شەو داهات –یان ئێوارەتان بەسەردا هات– منداڵەكانتان قەدەغە بكەن لە چوونە دەرەوە، چونكە شەیتان لەوكاتەدا بڵاوە دەكات، هەر كە سەعاتێ لەشەو تێپەڕی وازیان لێبێنن، دەرگاكانتان دابخەن و ناوی خوا

ـهێنن، چونکه شەیتان ناتوانێ دەرگای داخراو بکاتەوە، هەروەها دەمی کوندە ـ مەشکەکانتان ببەستن و ناوی خوا بهێنن، دەفرەکانتان داپۆشن و ناوی خوا ـهێنن، باشتێکیشتان ڕایەڵ کردبێ بەسەریدا، چراکانیشتان بکوژێننەوە)).

1228ـ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ (t) قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ (e) يَقُولُ: ((غَطُّوا الْإِنَاءَ وَأَوْكُوا السِّقَاءَ، فَإِنَّ فِي السَّنَةِ لَيْلَةً يَنْزِلُ فِيهَا وَبَاءٌ، لَا يَمُرُّ بِإِنَاءٍ ـيْسَ عَلَيْهِ غِطَاءٌ أَوْ سِقَاءٍ لَيْسَ عَلَيْهِ وِكَاءٌ إِلَّا نَزَلَ فِيهِ مِنْ ذَلِكَ الْوَبَاءِ)). و في ـرواية: قَالَ اللَّيْثُ -يعني ابن سعيد-: فَالْأَعَاجِمُ عِنْدَنَا يَتَّقُونَ ذَلِكَ فِي كَانُونَ ـلْأَوَّلِ.

واتە: (جابر)ی کوڕی (عبدالله) (t) دەڵێ: لەپێغەمبەری خوام(e) بیست ـەیفەرموو: ((دەفرەکان داپۆشن و دەمی کوندەکان ببەستن، لەساڵێکدا شەوێك ـەیە کەدەردی تێدا دادەبەزێ، بەسەر هەر دەفرێکدا تێپەڕی کەسەرقاپی نەبێ، ـیان هەر کوندەیەکدا کەدەمی نەبەسترابێت ئەوا ئەو دەردودرمە دادەبەزێتە ـاوی)) لەڕیوایەتێکدا: (لیث)ـ واتە (ابن سعد) وتی: عەجەمەکانی لای ئێمە ـەمانگی کانوونی یەکەمدات خۆیان لەوشەوە دەپارێزن.

(18) خواردنەوەی هەنگوین و خۆشاوو خواردنەوەی شیر و ئاو و سرکە

1229ـ عَنْ أَنَسٍ (t) قَالَ: لَقَدْ سَقَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ (e) بِقَدَحِي هَذَا الشَّرَابَ ـكُلَّهُ: الْعَسَلَ وَالنَّبِيذَ وَالْمَاءَ وَاللَّبَنَ.

(أنس) (t) دەڵێ: لەم جامۆڵکەیەمدا پێغەمبەری خوا(e) هەنگوین و ـاووشیری خواردۆتەوە.

1230ـ عَنْ الْبَرَاءِ (t) قَالَ: لَمَّا أَقْبَلَ رَسُولُ اللَّهِ (e) مِنْ مَكَّةَ إِلَى الْمَدِينَةِ، ـقَالَ: فَأَتْبَعَهُ سُرَاقَةُ بْنُ مَالِكِ بْنِ جُعْشُمٍ، قَالَ: فَدَعَا عَلَيْهِ رَسُولُ اللَّهِ (e) فَسَاخَتْ ـفَرَسُهُ، فَقَالَ: ادْعُ اللَّهَ لِي وَلَا أَضُرُّكَ، قَالَ: فَدَعَا اللَّهَ، قَالَ: فَعَطِشَ رَسُولُ اللَّهِ (e) فَمَرُّوا بِرَاعِي غَنَمٍ، قَالَ أَبُو بَكْرٍ الصِّدِّيقُ (t): فَأَخَذْتُ قَدَحًا، فَحَلَبْتُ فِيهِ ـرَسُولِ اللَّهِ (e) كُثْبَةً مِنْ لَبَنٍ، فَأَتَيْتُهُ بِهِ فَشَرِبَ حَتَّى رَضِيتُ. [البخاري/ فضائل ـلصحابة/ 3696]

(براء) (t) دەڵێ: کاتێ پێغەمبەری خوا (e) لە مەککە وە هات بۆ ـەدینە، (سراقە)ی کوڕی (مالك) کوڕی (جُعشُم)شوێنی کەوتبوو، پێغەمبەری خوا (e) دۆعای لێکرد و ئەسپەکەی چەقی، ئینجا وتی: لای خوا دۆعام بۆ

ـكە زیانم بۆت نابێ، لەخوا پاڕایەوە، پاشان پێغەمبەری خوا (e) تینووی
ـوو، تێپەڕین بەلای شوانی مەڕێكدا، أبو بكر الصديق (t) وتی: جامۆڵكەیەكم
ـەڵگرت و، كەمێ شیرم دۆشیی‌یە ناوی بۆ پێغەمبەری خوا (e)، هێنام بۆی و
ـێی خواردەوە و دڵخۆش بووم كە تینوویەتی شكا.

1231ـ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (t): إِنَّ النَّبِيَّ (e) أُتِيَ لَيْلَةَ أُسْرِيَ بِهِ بِإِيلِيَاءَ
ـقَدَحَيْنِ مِنْ خَمْرٍ وَلَبَنٍ، فَنَظَرَ إِلَيْهِمَا فَأَخَذَ اللَّبَنَ، فَقَالَ لَهُ جِبْرِيلُ عَلَيْهِ السَّلَام:
ـلْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَاكَ لِلْفِطْرَةِ، لَوْ أَخَذْتَ الْخَمْرَ غَوَتْ أُمَّتُكَ. [البخاري/ التفسير/
4432]

(أبو هريرة) (t) دەڵێ: ئەو شەوەی كە پێغەمبەر (e) شەوڕەوی پێكرا لە
ـإيلياء –بيت المقدس) پەرداخێ شیر و پەرداخێ ئارەقیان بۆ هێنا، سەیرێكی
ـكردن و شیرەكەی وەرگرت، جبریل (u) پێی فەرموو: سوپاس بۆ خوا كە
ـێنومایی كردیت بۆ سروشتی پاك، ئەگەر ئارەقەكەت هەڵگرتایە ئوممەتەكەت
ـگومڕا دەبوو.

(19) خواردنەوە لە جامۆڵكەدا

1232ـ عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ (t) قَالَ: ذُكِرَ لِرَسُولِ اللَّهِ (e) امْرَأَةٌ مِنَ الْعَرَبِ،
ـأَمَرَ أَبَا أُسَيْدٍ أَنْ يُرْسِلَ إِلَيْهَا، فَأَرْسَلَ إِلَيْهَا فَقَدِمَتْ، فَنَزَلَتْ فِي أُجُمِ بَنِي سَاعِدَةَ،
ـخَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ (e) حَتَّى جَاءَهَا فَدَخَلَ عَلَيْهَا، فَإِذَا امْرَأَةٌ مُنَكِّسَةٌ رَأْسَهَا، فَلَمَّا
ـكَلَّمَهَا رَسُولُ اللَّهِ (e) قَالَتْ: أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْكَ، قَالَ: ((قَدْ أَعَذْتُكِ مِنِّي)). فَقَالُوا
ـهَا: أَتَدْرِينَ مَنْ هَذَا؟ فَقَالَتْ: لَا، فَقَالُوا: هَذَا رَسُولُ اللَّهِ (e) جَاءَكِ لِيَخْطُبَكِ،
ـقَالَتْ: أَنَا كُنْتُ أَشْقَى مِنْ ذَلِكَ. قَالَ سَهْلٌ: فَأَقْبَلَ رَسُولُ اللَّهِ (e) يَوْمَئِذٍ حَتَّى
ـجَلَسَ فِي سَقِيفَةِ بَنِي سَاعِدَةَ هُوَ وَأَصْحَابُهُ، ثُمَّ قَالَ: ((اسْقِنَا)) لِسَهْلٍ، قَالَ:
ـأَخْرَجْتُ لَهُمْ هَذَا الْقَدَحَ فَأَسْقَيْتُهُمْ فِيهِ، قَالَ أَبُو حَازِمٍ: فَأَخْرَجَ لَنَا سَهْلٌ ذَلِكَ
ـلْقَدَحَ فَشَرِبْنَا فِيهِ، قَالَ: ثُمَّ اسْتَوْهَبَهُ بَعْدَ ذَلِكَ عُمَرُ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ (t)، فَوَهَبَهُ
ـهُ. [البخاري/ الأشربة/ 5314]

(سهل) كوڕی (سعد) (t) دەڵێ: ئافرەتێكی عەرەب لای پێغەمبەری خوا
(e) باسكرا. فەرمانی دا بە (أبو أُسَيدٍ) كە بنێرێ بە دوایدا، ناردی بە شوێنیدا
ـ هات، لە قەڵای (بني ساعدة)لای دا، پێغەمبەری خوا (e) ڕۆیشت تا گەیشتە
ـلای و چووە ژوورەوە بۆ لای كە دی ئافرەتێكە سەری داخستبوو، هەر كە

ێغەمبەری خوا (e) قسەی لەگەڵدا کرد، ئافرەتەکە وتی: پەنا ئەگرم بە خوا
ـەتۆ، فەرمووی: ((تۆ پارێزراوی لە من)) پێیان وت: (ئەی ئافرەت) ئایا دەزانی
ـەوە کێیە؟ وتی: نەخێر، وتیان: ئەوە پێغەمبەری خوایە (e) هاتووە بۆلات
تخوازێ، وتی: من ئەوەندە بەختەوەر نیم بمخوازێ، (سهل) وتی: هەر ئەو
ۆژە پێغەمبەری خوا (e) گەڕایەوە خۆی و هاوەڵانی لە (سقيفة بني ساعدة)
انیشتن، پاشان فەرمووی بە (سهل): ((ئاو بگێڕە بۆمان)). وتی: ئەو
جامۆڵکەیەم بۆ دەرهێنا و ئاوم گێڕا بۆیان تیایدا، (أبو حازم) وتی: (سهل) ئەو
جامەی بۆ دەرهێناین و ئاومان تێدا خواردەوە، وتی: پاشان (عمر) کوڕی
(عبدالعزیز) (t) داوای لێکرد کە پێی ببەخشێ، ئەویش پێی بەخشی.

(20) ڕێگری کردن لەدەمەوخوارکردنەوەی کوندە

Comment[3O]: ئەم حەدیپە کوردی نیە.

1233ـ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ (t) أَنَّهُ قَالَ: نَهَى رَسُولُ اللَّهِ (e) عَنِ
خْتِنَاثِ الْأَسْقِيَةِ أَنْ يُشْرَبَ مِنْ أَفْوَاهِهَا. وَفِي رواية: وَاخْتِنَاثُهَا أَنْ يُقْلَبَ رَأْسُهَا ثُمَّ
ُشْرَبَ مِنْهُ. [البخاري/ الأشربة/ 5302]

(ابو سعید الخدری) (t) دەڵێ: پێغەمبەری خوا(e) ڕێگری کردووە
ـەدەمەوخوارکردنەوەی کوندەو خواردنەوە لەدەمەکەیەوە، لەریوایەتێکدا
سەرەوخوار بکرێتەوەو ئینجا لێی بخورێتەوە.

(21) ڕێگری لە خواردنەوە لە دەفری ئاڵتون و زیودا

1234ـ عَنْ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عُكَيْمٍ قَالَ: كُنَّا مَعَ حُذَيْفَةَ (t) بِالْمَدَائِنِ، فَاسْتَسْقَى
حُذَيْفَةُ، فَجَاءَهُ دِهْقَانٌ بِشَرَابٍ فِي إِنَاءٍ مِنْ فِضَّةٍ، فَرَمَاهُ بِهِ وَقَالَ: إِنِّي أُخْبِرُكُمْ أَنِّي
ـَدْ أَمَرْتُهُ أَنْ لَا يَسْقِيَنِي فِيهِ، فَإِنَّ رَسُولَ اللَّهِ (e) قَالَ: ((لَا تَشْرَبُوا فِي إِنَاءِ
لذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ، وَلَا تَلْبَسُوا الدِّيبَاجَ وَالْحَرِيرَ، فَإِنَّهُ لَهُمْ فِي الدُّنْيَا وَهُوَ لَكُمْ فِي
لْآخِرَةِ، يَوْمَ الْقِيَامَةِ)). [البخاري/ الأطعمة/ 5110]

(عبدالله) کوڕی (عکیم) دەڵێ: ئێمە لەگەڵ (حذیفة)دا (t) لە (مدائن)
ـووین، (حذیفة) داوای ئاوی کرد، سەر گەورەی (مدائن) خواردنەوەیەکی بۆ
ـێنا لەناو دەفرێکی زیوین دا، دەفرەکەی پێدایەوەو وتی: من ئاگادارتان دەکەم
کە من فەرمانم پێداوە کە لەناو ئەو دەفرە زیوەدا دەرخواردم نەدات ، چونکە
ێغەمبەری خوا (e) فەرموویەتی: ((لە دەفری ئاڵتون و زیودا خواردنەوە

ـەخۆنەوە، پۆشاکی (دیباج) و ئاوریشم مەپۆشن، ئەوە لە دونیادا بۆ ئەوانە و (واتە بۆ بێباوەڕان) لە ڕۆژی دوایشدا بۆ ئێوەیە، واتە لە ڕۆژی قیامەت دا)).

1235ـ عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ (y) زَوْجِ النَّبِيِّ (e): أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (e) قَالَ: ((الَّذِي يَشْرَبُ فِي آنِيَةِ الْفِضَّةِ إِنَّمَا يُجَرْجِرُ فِي بَطْنِهِ نَارَ جَهَنَّمَ)). وفي رواية: ((أَنَّ الَّذِي يَأْكُلُ أَوْ يَشْرَبُ فِي آنِيَةِ الْفِضَّةِ وَالذَّهَبِ...)). [البخاري/ الأشربة/ 5311]

(أم سلمة) (y) هاوسەری پێغەمبەر (e) دەڵێ: پێغەمبەری خوا (e) ـەرمووی: ((ئەو کەسەی لە دەفری زیودا بخواتەوە، ئەوە ئاگری دۆزەخ ـەناوسکیدا قوڵتە قوڵتی دێت)). لە ڕیوایەتێکی تردا: ((ئەو کەسەی خۆراك یان خواردنەوە بخواتەوە لەناو دەفری زیو و ئاڵتون دا...)).

(22) لای ڕاست لە پێشترە

1236ــ عَنْ أَنَس بْنِ مَالِكٍ (t) قَالَ: أَتَانَا رَسُولُ اللَّهِ (e) فِي دَارِنَا ـاسْتَسْقَى، فَحَلَبْنَا لَهُ شَاةً، ثُمَّ شُبْتُهُ مِنْ مَاءِ بِئْرِي هَذِهِ، قَالَ: فَأَعْطَيْتُ رَسُولَ ـللَّهِ (e)، فَشَرِبَ رَسُولُ اللَّهِ (e)، وَأَبُو بَكْرٍ عَنْ يَسَارِهِ، وَعُمَرُ (t) وِجَاهَهُ، ـأَعْرَابِيٌّ عَنْ يَمِينِهِ، فَلَمَّا فَرَغَ رَسُولُ اللَّهِ (e) مِنْ شُرْبِهِ، قَالَ عُمَرُ: هَذَا أَبُو بَكْرٍ ـا رَسُولَ اللَّهِ، يُرِيهِ إِيَّاهُ، فَأَعْطَى رَسُولُ اللَّهِ (e) الْأَعْرَابِيَّ وَتَرَكَ أَبَا بَكْرٍ وَعُمَرَ، ـقَالَ رَسُولُ اللَّهِ (e): ((الْأَيْمَنُونَ الْأَيْمَنُونَ الْأَيْمَنُونَ)). قَالَ أَنَسٌ: فَهِيَ سُنَّةٌ، ـهِيَ سُنَّةٌ فَهِيَ سُنَّةٌ. [البخاري/ الهبة/ 2432]

(أنس) کوڕی (مالك) (t) دەڵێ: پێغەمبەری خوا (e) هات بۆماڵمان و ـاوای خواردنەوەیەکی کرد، ئێمەش مەڕێکمان بۆ دۆشی، پاشان لە ئاوی ئەو ـیرەم تێکەڵ کرد، وتی: دام بە پێغەمبەری خوا (e)، پێغەمبەری خوا (e) خواردیەوە، (أبو بکر) لای چەپیەوە بوو، (عمر) (y) بەرانبەری بوو، عەرەبێکی ـەشتەکیش لەلای ڕاستیەوە بوو، کاتێ پێغەمبەری خوا (e) لەخواردنەوەکەی ـێبوویەوە، (عمر) وتی: ئەی پێغەمبەری خوا (e) ئەوە (أبو بکر)ە، پیشانی ـدا، پێغەمبەری خوا (e) دای بە عەرەبە دەشتەکیەکە نەك (أبوبکر) و (عمر)و، ـەرمووی: ((ئەوانەی لای ڕاستەوەن، ئەوانەی لای ڕاستەوەن)). أنس وتی: ئەوە ـسوننەتە، ئەوە سوننەتە، ئەوە سوننەتە.

(23) مۆڵەت وەرگرتن لە بچوك تا بدرێ بە بەساڵاچوان

1237ـ عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ السَّاعِدِيِّ (t): أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (e) أُتِيَ بِشَرَابٍ فَشَرِبَ مِنْهُ، وَعَنْ يَمِينِهِ غُلَامٌ وَعَنْ يَسَارِهِ أَشْيَاخٌ، فَقَالَ لِلْغُلَامِ: ((أَتَأْذَنُ لِي أَنْ أُعْطِيَ هَؤُلَاءِ)). فَقَالَ الْغُلَامُ: لَا وَاللَّهِ، لَا أُوثِرُ بِنَصِيبِي مِنْكَ أَحَدًا. قَالَ: فَتَلَّهُ رَسُولُ اللَّهِ (e) فِي يَدِهِ. [البخاري/ المظالم/ 2319]

(سەهل) کوڕی (سعد الساعدي) (y) دەڵێ: خواردنەوەیەك هێنرا بۆ پێغەمبەری خوا (e) و لێی خواردەوە، مێردمنداڵێك لای ڕاستیەوە و چەند بەساڵاچوویەکیش لای چەپیەوە بوون، پێغەمبەر (e) بە کوڕەکەی فەرموو: ((مۆڵەتم دەدەیت بیدەم بەوان)). کوڕەکە وتی: نەبەخوا ئەو بەشەی لە تۆوە پێم دەگات، کەس پێشی خۆم ناخەم، پێغەمبەری خواش (e) دایە دەستی.

(24) ڕێگری لە فووکردن بە دەفری خواردنەوەدا

1238ــ عَنْ أَبِي قَتَادَةَ (t): أَنَّ النَّبِيَّ (e) نَهَى أَنْ يُتَنَفَّسَ فِي الْإِنَاءِ. [البخاري/ الأشربة/ 5307]

(أبو قتادة) (t) دەڵێ: پێغەمبەر (e) ڕێگری کردووە کە فووبکرێت بە دەفری خواردن و خواردنەوەدا.

(25) پێغەمبەری خوا (e) لەخواردنەوەدا هەناسەی دەدا

1239ـ عَنْ أَنَسٍ (t) قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ (e) يَتَنَفَّسُ فِي الشَّرَابِ ثَلَاثًا، وَيَقُولُ: ((إِنَّهُ أَرْوَى وَأَبْرَأُ وَأَمْرَأُ)). قَالَ أَنَسٌ: فَأَنَا أَتَنَفَّسُ فِي الشَّرَابِ ثَلَاثًا. [البخاري/ الأشربة/ 5308]

(أنس) (t) دەڵێ: پێغەمبەری خوا (e) لەکاتی خواردنەوەدا سێ جار هەناسەی دەدا و دەیفەرموو: ((ئاوا باشتر تینویەتی دەشکێنێ و، سەلامەت ترە و، ئاسانتریش دەچێتە گەدەوە)). (أنس) وتی: منیش لەکاتی خواردنەوەدا سێ جار هەناسەم دەدا.

(26) ڕێگری لە خواردنەوە بە پێوە

1240ـ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (t) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (e): ((لَا يَشْرَبَنَّ أَحَدٌ مِنْكُمْ قَائِمًا، فَمَنْ نَسِيَ فَلْيَسْتَقِئْ)).

(أبو هريرة) (t) دەڵێ: پێغەمبەری خوا (e) فەرمووی: ((باکەستان بە پێوە خواردنەوە نەخواتەوە، هەرکەسێ لەبیری چوو با بڕشێتەوە)).

(27) مۆڵەت دان بە خواردنەوەی ئاوی زمزم بە پێوە

1241ـ عَنْ ابْنَ عَبَّاسٍ (t) قَالَ: سَقَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ (e) مِنْ زَمْزَمَ فَشَرِبَ قَائِمًا، وَاسْتَسْقَى وَهُوَ عِنْدَ الْبَيْتِ. [البخاري/ الحج/ 1556]

(إبن عباس) (y) دەڵـێ: ئاوی زمـزمم دا بە پێغەمبەری خـوا (e) بەپێوە خواردیەوە، ئەوکاتە لای (کەعبە)دابوو کەداوای ئاویکرد.

لەبڵاوکراوەکانی ماڵپەڕی ئیمان وەن
www.iman1.com
هەمیشە لەگەڵمان بن بۆنوویێبوونەوەی ئیمان
imanonekurd@yahoo.com